

Иако је пензионисани генерал Армије РБиХ Јован Дивјак ухапшен у Бечу по потерници МУП-а Србије због сумње да је учествовао у злочину над припадницима ЈНА приликом повлачења из Команде Друге војне области ЈНА у Добровољачкој улици у Сарајеву 3. маја 1992. године, овога пута нема великих трвења на релацији Сарајево-Београд, као у случају прошлогодишњег хапшења Ејупа Ганића у Лондону. Тужилаштво Србије за ратне злочине које, наводно, сумњичи Дивјака за злочине, није желело да саопшти ни реч о овом догађају, сем што су чињеницу о Дивјаковом хапшењу констатовали и Владимир Вукчевић и Бруно Векарић. Све остало у том тужилаштву остало је за јавност непознато, да се чак може претпоставити да су и сами српски тужиоци били изненађени овим хапшењем. У Сарајеву се, међутим, нису дали изненадити: у очима Дивјакових присталица Београд је поново постао родно место „српске агресије“ на БиХ.

Да ли због тога што су се „опекли“ у случају Ејупа Ганића или зато што против Дивјака „немају довољно доказа“ за оптужницу - као у случају Тихомира Пурде - тек остало је да се види шта ће београдски тужиоци од својих аустријских колега затражити до 18. марта, када Дивјаку истиче екстрадициони притвор.

Дивјаково (не)знање о злочинима

Да ли због тога што су се „опекли“ у случају Ејупа Ганића или зато што против Дивјака „немају довољно доказа“ за оптужницу - као у случају Тихомира Пурде - тек остало је да се види шта ће београдски тужиоци од својих аустријских колега затражити до 18. марта, када Дивјаку истиче екстрадициони притвор. Београдски тужиоци, свакако, знају и за неке разлике између ова два случаја: споља гледано, те разлике изгледају мале, али, када се мало загледа испод површине, има ту и већих разлика. Елем, док се Ганићу на терет стављала наредба за напад на колону ЈНА и, добрим делом, за управљање тим нападом, Дивјак се терети за злочине које су починили припадници јединица Територијалне одбране(ТО) РБиХ које су њему биле подређене. Реч је, дакле, о знатно мањој одговорности од Ганићеве. Али, није само ту крупна разлика између Ганића и Дивјака. Док Ганић одбацује и помисао да су у Добровољачкој почињени злочини - баш као и сви други учесници напада на колону ЈНА у Добровољачкој - Дивјак је до сада једини међу њима који је јавно признао да је злочина било.

Истина, Дивјак тврди да није реч о некој врсти „удруженог злочиначког подухвата“, што би се рекло у Хагу, али прихвата оно што нико други неће: то су они детаљи злочина у Добровољачкој у којима је описано убијање заробљених војника ЈНА у заустављеним возилима, након што је и сам Дивјак приказан како наређује прекид ватре. Баш због тога, међутим, можемо помислити да је Дивјак можда био у прилици да командује и нападом потчињених јединица на колону ЈНА, када је већ, преко мегафона, узео на себе да командује прекид паљбе. Сам Дивјак се бранио од тих оптужби тврдњама да „напад није био организован“, већ да је до напада „дошло спонтано“. „Појединачно, то јесте злочин, али укупно гледано то нису урадиле регуларне јединице Територијалне одбране, полиције и Зелених беретки” - гласи Дивјаково објашњење [1]. То објашњење је више него конфузно: нигде, па ни у Хагу, за злочин нису подизане оптужнице против јединица, већ против команданата и припадника тих јединица, тако да Дивјаково „мишљење” у том погледу нема никакву тежину, дочим има озбиљну тежину његова тврдња о убијању војника у заустављеним возилима, тим пре што је и сам чуо од учесника на лицу места како се то одиграло

[2]

Тужилаштво Србије за ратне злочине које, наводно, сумњичи Дивјака за злочине, није желело да саопшти ни реч о овом догађају, сем што су чињеницу о Дивјаковом хапшењу констатовали и Владимир Вукчевић и Бруно Векарић. Све остало у том тужилаштву остало је за јавност непознато, да се чак може претпоставити да су и сами српски тужиоци били изненађени овим хапшењем.

Напокон, уколико се и прихвати као тачна његова тврдња да није наредио ни напад, ни убијања војника у Добровољачкој, остаје нејасно да ли је своја сазнања о убијању одмах пренео надлежнима. Та сазнања га, у најмању руку, квалификују за поузданог сведока у истрази о злочинима у Добровољачкој. То може бити озбиљан разлог да Тужилаштво Србије захтева Дивјаково саслушање у аустријском тужилаштву, кад већ Дивјак није желео да дође у Београд. У Тужилаштву БиХ у Сарајеву тврде да је њима Дивјак исказ већ дао и да има статус осумњиченог [3], па је зато, је ли, то тужилаштво и тражило да се Дивјак изручи Сарајеву, а не Београду. Истовремено, Тужилаштво Србије за ратне злочине најрадије би се, изгледа, решило читавог предмета „Добровољачка“, али то још не може, јер нису са колегама у Сарајеву потписали споразум о уступању доказа, на основу кога би онда размењивали доказни материјал.

Сарајевско негирање злочина у Добровољачкој

Случај Дивјак – од (не)знана до негирана злочина

Пише: Слободан Дурмановић
понедељак, 07 март 2011 14:03

У предмету „Добровољачка“ доказни материјал био је обиман и пре неколико година, када га је сакупио Тим МУП-а Републике Српске за истраге ратних злочина [4], али, упркос томе, сарајевски тужиоци још нису спремни да подигну прве оптужнице у предмету „Добровољачка“, правдајући се да је реч о „комплексном предмету“

[5]

. Може бити да су се сарајевски тужиоци „заплели“ у предмет, па никако не могу, је ли, да пронађу линије командовања међу јединицама које је Дивјак поменуо, а на та питања одговор никако није могуће избећи. То ових дана примећују чак и неки страни аналитичари. „Каже се да је било грешака у наредбодавном ланцу. Међутим, шта то значи? Ко је пуцао, ко је давао наредбе да се пуца? Неко их је морао издати, јер војници нису пуцали својевољно. Дати тачне одговоре на та питања било би такође јако важно, како за међудржавне односе, тако и за саму БиХ“, примећује Норберт Мапес- Нидек

[6]

, дугогодишњи дописник немачких и аустријских гласила са Балкана.

Уосталом, нико од истакнутих јавних личности у Сарајеву до сада није убиства у Добровољачкој ни назвао правим именом - злочином. То су, донекле, учинили само Јован Дивјак и вођа СДА Сулејман Тихић.

Другим речима, и за озбиљне посматраче са стране звучи прилично неозбиљно тврдња Јован Дивјака да је „спонтано“ дошло до напада на колону ЈНА у Добровољачкој улици. То је тачка у којој се спајају и раздвајају ставови Дивјака и свих осталих осумњичених за злочине над припадницима ЈНА. Дакле, Дивјак, као и остали, догађаје 2-3. маја приказује у контексту који се описује као „отпор српској агресији на БиХ“, мада се, рецимо, рат у БиХ чак ни у хашким оптужницама нигде тако не назива, па се ни не суди никоме за „агресију“. Но, за разлику од Дивјака, Ганић и остали чак ни не сматрају да се било какав злочин догодио у Добровољачкој. Док је, по Дивјаку, „убијено најмање осам војника“, по Ганићу је „погинуло пет војника и један цивил“, а српске новинаре који се усуде да га питају ко је убио 42 војника ЈНА, Ганић оштро п(р)озива да се „ослободе четништва“!? [7]

При томе, члан ратног Председништва РБиХ Миро Лазовић упада у безочне контардикторности, када тврди да је „Хашки трибунал утврдио да није било злочина у Добровољачкој улици, па би и у случају ‘Дивјак’ требало применити исти рецепт који је важио за Ганића“. Јер, Дивјак је, за разлику од Ганића, ипак признао да је неких злочина у Добровољачкој било.

Са таквим предубеђењем, Лазовић и сви остали, заправо, само доприносе одржавању амбијента у Сарајеву у којем је готово немогуће одржати суђење за злочине у Добровољачкој, а њихово прозивање „институција БиХ које су требале давно да заврше овај случај“ представља, заправо, позив и својеврсну опомену правосуђу у БиХ да треба што пре да затворе истрагу.

Уосталом, нико од истакнутих јавних личности у Сарајеву до сада није убиства у Добровољачкој ни назвао правим именом - злочином. То су, донекле, учинили само Јован Дивјак и вођа СДА Сулејман Тихић. Дивјаку се то, изгледа, могло опростити, јер никога није позивао на одговорност због злочина, док је Тихић - само зато што је рекао да „појединци треба да одговарају због злочина у Добровољачкој, ако их је било“ - био данима подвргнут медијском линчу, који је лично потпомогао реис Мустафа еф. Церић и врх Исламске заједнице у БиХ. Било је то прошле године, баш кад је Ејуп Ганић „невин“ био затворен у Лондону, па је у Сарајеву сваки глас који би могао нашкодити Ганићевој „невиности“ био показан као издајнички. Готово исто сада се догађа и у случају Јована Дивјака, па „издајничких“ гласова више нема, јавне оптужбе на рачун „српских агресора“ пожељније су него иначе, а величање „отпора српској агресији“ досеже митске размере. Зато није тешко замислити како би тек изгледало „фер“ суђење Дивјаку, Ганићу или неком трећем у Сарајеву. А није тешко погађати ни на шта би све могле рачунати часне судије који би донеле неку другачију пресуду од ослобађајуће.

[1] http://www.slobodnaevropa.org/content/svjedoci_rata_divjak/1841868.html

[2] Исто. [3] Изјава Бориса Грубјеша, портпарола Тужилаштва БиХ за ратне злочине, ТВ БН, Бијељина, 6.3.2011. [4] <http://www.nspm.rs/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/secas-li-se-dobrovoljacke-q.html?alphabet=l>

[5] Изјава Бориса Грубјеша

[6] <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,6460155,00.html>

[7] <http://www.nezavisne.com/novosti/bih/Ejup-Ganic-negira-zrtve-u-Dobrovoljackoj-Video-81728.html>